

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. III. Quinque pœnarum, & afflictionum genera singillatim explicantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

id commeritum fateor. Cur puniantur ceteri, meum non est, à Deo eius rei rationem poscere. Hoc scio? *Laudia Dei abyssus multa. Vigilat semper divinus ille oculus, & cum dormire eum censes, connumer.*

Psalm. 35. vers. 7.
August. in Psalm. 97. post med. mibi pag. 433.

Ad arcanum hoc rectius intelligendum Augustinus attentionem excitans: *Videte, inquit, fratres mei, advertite: illi Deus irascitur, quem peccatorem non flagellat. Nam cui verè propitius est, non solum donat peccata, ne nocent ad futurum saeculum: sed etiam castigat, ne semper peccare deleat. Quam in re Deus medicum agit, sed talem, qui exploratissimè noverit, quid cuius aegrotorum expediat. Dic mihi, cur medicus huic plus abijthii aut ellebori miscet, quam illi? nempe, quia morbus ejus postulat, aut natura. Idem cogita de Deo, qui Augustini ore lic alloquitur aegrotum: Ego scivi quem curo, non mihi det qui aegrotat consilium. Tanquam emplastrum mordax urit te, sed sanat te. Rogas medicum, ut tollat emplastrum; & non tollit, nisi cum fuerit sanatum, quo posuerat. Virtus in infirmitate monet per perficitur. Hinc verissimè videtur dictum: *Vnicuique & non fallax virtutis obrussa, & probatio est afflictio.**

Aug. ibid. p. 454.
Lipsius l. 2. de Const. r. 8. Obrussa est aurea moneta per perficitur. Hinc verissimè videtur dictum: Vnicuique & non fallax virtutis obrussa, & probatio est afflictio.

CAPVT IV.

Quinque poenarum & afflictionum genera singillatim explicantur.

Viserat sibi Magnus Princeps symbolum pingi hunc in modum: Aquis innatabat cucurbita, & tanquam fortis suæ intelligens loquebatur conceptis his verbis: *Lactor, non mergor.* Nimirum cucurbitas natat docet corporis spongiositas. Ad hoc symbolo non multum abudit, quod Claudius Paradisus refert, illustri viro Admirallo Chabotio, symboli vice ventosam pilam seu follem fuisse, addita inscriptione, *Concussus surgo.* Nimirum hi folles verberibus volare discunt.

Plurimi hominum non aliter quam plagis discunt sapere; tum cælum aspirant, cum eis terra sordere incipit; mentem ad æterna erigunt, cum illis inter caduca & fluxa malè est. *Concussus surgunt*, ut folles vento turgentes, qui quod gravius feriuntur, hoc altius volant. Atque hoc priore triplici capite demonstratum est. Nunc progredimur ad ipsas afflictionum & calamitatum formas seu species, quarum decem posuimus.

§. I. VIRGÆ.

PRIMUM in Patientiae gymnasio cruciabile instrumentum, quo discipuli castigantur, sunt VIRGÆ. Afflictio nemini non nota MORBUS est. Ecquis tam firmæ valetudinis, qui non subinde plagas sentiat ab his Virgæ? Vix ullus hominum tam sanus est, qui se hominem morbis obnoxium oblivisci possit. Robustissimus quisque interdum morsus & vellicationes sentit. Vel enim caput, vel oculi, vel dentes, vel brachia, vel stomachus, vel crura doliorebus tentantur. Et miramur hoc? morborum seminarium sumus, & nõvum sit nos aegrotare? In quovis vitæ genere ægritudinilocus est. Mox ubi nascimur, aegrotare incipimus, quod Augustino credemus: *Quis enim, inquit ille, non aegrotat in hac vitâ: quis non longum languorem trahit? Nasci hic in corpore mortali, incipere aegrotare est. Quid ergo ad morbi accessum trepidamus?*

In gymnasio patientiae instrumenta cruciabilia.
Virgæ.

August. in Psalm. 103. ante med. mibi pag. 473.
Idem serm. 74. Seneca epist. 76.

Hæc vitâ, morbus est perpetuus. Sed est etiam, mihi crede, in morbo virtuti locus. Hinc vera vox Ambrosii: *Infirmitas corporis, sobrietas mentis est: infirmitas, virtutum officina est.* Atque ut Hieronymus loquitur: *Satius est stomachum dolere, quam mentem.*

Fuerunt, sed pauci, qui ad octogesimum annum integram valetudinem perduxerint, demum inclinare

Accepit domus, demum solvi, & collabi. Hoc sciamus, neminem ferè rectius aegrotare, quam qui sanus apud aegrotos id sapius discit, hinc quisque ex seipso querat: Si tu hoc loco sis, quid facias, qui te geras, quam sedatus ac placidus loquendo, quam patiens dolores perferendo?

Illud desperatissimi hominis est & perditè vitam amantis, à magis valetudini subsidium querere. *Namquid non est Deus in Israël, ut eatis ad consulendum Bezeleub, Deum Accaron?* Ad Deum nos morbi trahant, non ad hostes Dei, non ad diabolum.

Hebræi à morbis immunes & cladibus, obliviscantur Numinis: At ubi *Multiplicata sunt infirmitates eorum, postea acceleraverunt.* Caetero collum, pes, brachium inuritur, ut melius habeat caput: ita Deus morborum caetero perurit corpus, ut valeat spiritus. *Infirmas gravos sobriam facit animam, dixit Siracides.* Et sanè multo melius est ardere igne febrium, quam flammis vitiorum.

Multum demum veritam voluptatem nausant, cum aegri sunt. Ecce dixit Gregorius: *Divina dispensatione agitur, ut prolixiora vitia, aegrotando prolixior exuratur.* Egent diuturno saepe flagello mali & inemendati mores nostri. Quod si Deus tam asperè percurit ubi parit, quam asperè percutiet, ubi læviet? Et quantà illic distractione feriet, quos reprobat, si sic cruciat quos amat.

Ioannem anachoretam (Russino, Aquilejensi teste) quidam è religioso cætu rogavit, à febris tertianâ se liberaret: At ille: *Requiritur tibi, necessariam cupis abijcere.* Ut enim saponè panni lavantur, sic mentem morbi eluunt. Corporis morbus, animi salus. Virtus in infirmitate perficitur.

Hanc ipsam ob causam religiosissimus olim senex (uti complures memorant) discipulo suo aegrotanti dixit: *Ne tristeris, fili, ob morbum corporis. Si ferum es, per hunc ignem rubiginem exues; si aurum es, novum nitorem indues.* Non igitur angaris animo, si Deus torquere te velit, & in morbo esse, tu quis es, qui divinæ resistas voluntati, aut eam molestè feras? Itaque sustine, & roga Deum, ut quod ipse vult, & tu quoque velis.

Profectò si rem ad vivum resceamus, Morbus tantum momenti à Deo munus est, ut id centum annorum obsequiis rependi non possit. In morbo invitamur ad faciendam pacem cum Deo, quem forsitan antea bello impio laceravimus. Beatus Gregorius: *Admonendi sunt aegri, ait, ut considerent quanti sit muneris molestia corporalis, que admittit peccata diluit, & ea que admitti poterant, compescit.* Sapientissimè dixit Salomon: *Livor vulneris absceget mala.* Nam Gregorio interprete, flagellorum dolor vel cogitatas, vel perpetratas nequicias diluit. Quapropter admonendi sunt aegri, ut ed se filios Dei sentiant, quod illos disciplina flagella obligant. *Nisi enim correctis hereditatem dare disponeret, erudire eos per molestias non curaret.* Ideo afflicti & aegri corporis seipsum soletur & licet: *Satis est me amari, satis est spem esse securam: pereat corpus necessario periturum, modò non pereat animus.*

Ecquis doleat vetus tugurium eo sine destrui, ut domus extruatur nova? Ita nec aeger, licet vicinus morti, mereat: *Scimus, quoniam si terrestris domus nostra dissolvatur, quod edificationem ex Deo habemus, domum non inani factam, æternam in celis.* Sed objeceris: Valenti ac sano facile est solari aegri; aliter loquimur, cum aliud sentimus. Quis aegrotorum credat valetudinem fractam, integre præferendam? Cum bonâ veniâ tuâ, mi homo, hac in re nimis te hominem fateris, & Christianæ disciplinæ planè imperitum. An illud Pauli ignoras? *Cum infirmor, tunc potens sum.* Hoc ipso sensu Gregorius dixit: *Adversitas vitæ, dum asperitate sua sanctos comprimit, valentiores*

Greg. Hom. 19. in Evang. proprius finem.

Ruffin. A. quæ c. 1. in vitâ Ioan.

Ruffin. l. 2. m. 177. Pelagius in bell. 7. n. 16. Psal. c. 20.

Morbus tantum momenti à Deo munus est, ut id centum annorum obsequiis rependi non possit.

Prov. c. 20. vers. 30. Greg. p. 3. pastor ad monti. 3. m. 4.

2. Cor. c. 5. vers. 1.

2. Cor. c. 12. vers. 10. Greg. l. 2. moral. c. 15. proprius finem.

Gymnasium Patientiae. Pars I.

leniores reddit. Caro mollibus, anima duris nutritur; illa delectationibus pascitur, haec amaritudinibus vegetatur; & inde spiritus in perpetuum moritur, unde ad tempus caro suavitur vivit.

Sed sine quibus, tuis hinc obiectiunculis respondeam: Dura res est dolor, inquis. Sed jure respondetur: Imò tu mollis es.

Pauci dolore ferre potuerunt. R. Simus ex paucis. At infabecilles naturam sumus. R. Naturam infamat non illa nos fortes genuit.

Ecquis dolorem non fugit? R. Sequitur ille fugientes. Si exiguus est dolor, feramus; levis est patientia: Si gravis est, feramus; non levis est gloria. Sed sanus plus laborarem, plus virtuti operarer. R. Imò minus. Nam & in te puta verissime dictum ab Augustino: *Quam multi scelerati sani sunt, qui innocenter egrotarent.* Vitia reciduntur aegritudine.

Augustinus
17 ad. 7. in
loau.

O quam dives es, qui sanus es! R. Jam incipis Deo gratus esse: Etiam hoc inter morbi commoda numerandum: Valetudinem tunc primum aestimamus, cum amissimus.

Bern. de in-
ser. domo
c. 46.

O quam fractus jam viribus sum! Hic tibi Bernardus responderit: *Melius est frangi laboribus (& doloribus) ad salutem; quam remanere incolumes ad damnationem.*

17 ad. c. 53.
v. 3. & 4.

O quale doloris mancipium sum! R. A te ipso oculos in Christum crucifixum stect: aspice vivum dolorem & scientem infirmitatem. Verè enim languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit.

Ah quando tandem finis erit tam pertinacis morbi? R. Frigidus amoris indicium est, vix dum bene coepisse, pro Christo pati, & mox finem suspirare.

Sec si sanus essem jam me in templo caelestibus sacramentis expiarem. R. Optima, mihi crede, scelerum expiatio est, vel solum mediocris in morbo patientia.

Psal. 22.
vers. 4.

Ergo quod beatus Gregorius monet. Dicendum est aegris, ut si caelestem patriam suam esse credunt, necessarii hinc labores velut in aliena patientur. Quisquis in morbo est, divinae bonitati se commendans dicit: *Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt.* Hic pungetur, hinc torqueat, hinc urat, modò non urat aeternum.

Non pigeat, oro te, Lector, videre quae noster Aeternitatis prodromus ad componendos aegroti mores differat. Hic nobis non licet esse prolixioribus.

S. II. SAGITTAE.

2. Sagittae.

Psal. 44.
vers. 6.

Nimi mærores & angores, SAGITTAE sunt, omni gladio ancipiti penetrabiliores. Rex David nimio opere has sagittas sentiens: *Sagittae tuae,* inquit, *accutae.* Sollicitudines, tædia, mæstitia, pavores, aegritudines, animum ut sagittae vulnerant. Omnium miserrimum paenè maxima est, animum habere saucium. Sicut enim animi voluptas, longo post se intervallo ceteras relinquit voluptates, sic animi dolor & aegritudina dolores alios longè superat.

Matt. c. 26.
vers. 38.
& 46.

Eccli. c. 25.
vers. 17.

Christus reparator Orbis in cliyo Olivario, & in monte Golgothæ, non flagellorictus, non vepristinus aculeos, non clavorum cruciatus querebatur, sed animi mæstitiam, & se à patre derelictum in patibulo exclamabat: *Aegritudina Christi fuit inexplicabilis, hinc illa voces: Tristis est anima mea usque ad mortem.* Et: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Animi vulnera omnem doloris acerbiteratem vincunt. Hinc illud Siraicidæ: *Omnis plaga, tristitia cordis est.*

Psal. 87.
vers. 2. 4.

16.

Suos quandoque Deus in eas angustias adducit, ut rebus omnibus urgeantur. Et quod supremum malorum est, videntur sibi offensissimum habere DEVM. Spem tamen non ponunt, sed usque & usque clamant: *Domine Deus in die clamavi, & nocte coram te. Quia, repleta est malis anima mea, & vita mea, inferno appropinquavit.* *Pauper sum ego, & in laboribus à juventute mea.* Vel (ut alii legunt) *afflictus sum ego, & expiranti similis; ab ado-*

lescencia tui terrores tuos, & trepidavi.

De Hebræis ex Aegypto proficiscentibus narrant divina pagina: *Et viderunt in Marâ, nec poterant bibere aquas de Marâ, eo quod erant amarae, & c. ibi constituit ei precepta, atque iudicia. & ibi venit vocavit eum.* Hic quaesierit aliquis: Obsecro, Domine, num commodior locus sciendis tuis legibus nullus erat? num deterrimus huic negotio cibus esse opportunissimus? Hic sitim ipsae aquae exasperant.

Exod. c. 15.
vers. 23.
& 25.

Sed quid tibi vis arguatricis ratio? *Ibi constituit ei iudicia atque precepta, & ibi venit vocavit eum.* Commodissimus huic rei locus fuerat qui incommodissimus. In optimioribus terris, & inter delicias Lex Dei plerumque contemptui est:

Loc. cit.

Noverca virtutum omnium est felicitas. Adversis pressi, & rerum suarum trepidi, timere Numen citius discunt, quam quos felicitas ad lasciviam invitavit. Paenè nunquam viciniorum habemus Deum quam in arcto constituti. Eam ob causam Nahum propheta: *Dominus, inquit, in tempestate, in turbine viae ejus.* Inter fulgura, tonitura, & fulmina accedit ad nos Deus, tum plerumque nobis propior, cum afflictionis turbo procellosior. Gregorio teste. *Mala quae nos hinc premunt, ad Deum ire compellunt.*

In adversis
Deum timere di-
citissimas,

Nahum c. 1.
vers. 3.

Nobilissimum illud par amicorum Ionathas & David ita invicem pasciebantur. Ego, inquit Ionathas, tres sagittas misit in te, & jaciam quasi exercens me ad singulum. Mirram quoque & puerum, dicens ei: *Vade & asser mihi sagittas. Si dixerit puero: Ecce sagittae in te sunt, tolle eas: tu veni ad me, quia pax tibi est, & nihil est mali, vivit Dominus.* Quotidie Deus quovis momento sagittas suas emittit arcu, omne genus aegritudinum in homines effundit.

1. Reg. c. 16.
v. 20. 21.
& 22.

Quisquis hac tali sagittâ tangeris, non expalleas ad vulnus. Ecce Dei sagittae intra te sunt; *pax tibi est, & nihil est mali.* Haec vulnera sanitatis sunt signa. Sed foede, inquis, haec jacula mentem lacerant, & dolores saepe maximos inurunt. Angi poenitere, tristari, dolere, metuere, horribilia sunt animorum tormenta. Sint vera haec omnia. Nihilominus si jacula haec in te missa a quo animo admittas, ne formida, *pax tibi est, & nihil est mali, vivit Dominus.*

Et ad vul-
nus non
expalle-
scendum;

Regem Hebræum David aspice, qui seipsum plus simplici vice vulneratum sentiens: *Sagittae tuae,* inquit, *infixae sunt mihi, & confirmasti super me manum tuam.* Non tantum in se iactas, sed inhaerentes & infixas sibi sagittas ingemiscit. Plurima erant quae regem hunc sollicitabant, angebantque. Vix nascitur Bersabæ filius, & moritur. Nubili filiae Thamari ab Amnone filio vitium offertur. Ipse Amnon temulentus ab Absalone fratre in convivio trucidatur. Hunc ipsum Absalonem degenerem profrus filium optimus pater, jam folio pulsus, januam demate orbatus fugere ut hostem cogitur. Et quam altis vulneribus infixae sunt Davidi haec sagittae! nec una, solum alterave; sed grandi numero in unius caput convolarunt.

Psal. 37.
vers. 3.

Exemplo
Davidis,

Et quam aculeata fuit illa Nathanis concio apertissime pronuntiantis: *Tu es ille vir. Quare contempsisti verbum Domini, ut faceres malum in conspectu meo? Quamobrem non recedet gladius de domo tua usque in sempiternum, eo quod despexeris me. Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua. Tu enim fecisti abscondite: ego autem faciam verbum istud in conspectu omnis Israël, & in conspectu solis.* Paenè tot sagittae, quot verba. Nimium quantum haec spicula ex alto missa penetrarunt cor regium. Sagittae, & quidem numerosae infixae sunt illi. Nec tamen deest solatium; nec animum despondet rex David. Nam etsi sagittae Dei penetrant, inhaerent, urant, lacerent, brevi tamen excidunt. Mors certè velut chirurgus omnes extrahit. *Etenim sagittae tuae transeunt, vox tonitruus tui in rotâ.*

2. Reg. c. 11.
aliquot v.

Psal. 76.
v. 19.

Quot-

Brevique
auctetur.

Quotquot in nos Deus sagittas effuderit, brevi omnes auferuntur à Machaonia manu: monumentum eff paullò productius, quo affiguntur. At verò vox illa tonitruum: *Ita naledicti, ite in ignem æternum, ite, ite; æternum flete, æternum ardete.* Hæc vocem istam æternitatis rota æternum volvet; tonitruum istud nunquam cessaturum æternis fragoribus pavesciat damnatos, & velut jaculis nunquam desinet reos configere. Nunc verò transeunt sagittæ Domini, quas ideo argenteas & aureas jure dixeris, nam & à Deo sunt, & citò transvolant, & immortalis præmio donant vel medio-crem patientiam.

Dictamnum cervis caprisque notissima herba, quâ gustatâ sagittas è faucibus membris ajunt excidere. Ita Maronem exaudio:

Virgil. l. 12.
Æneid.

— non illa seris incognita capris
Gramina, cum tergo volucres hæserè sagittæ.

Quod sagittarum
Domini
pharmacum.

Idem lib. 1.
Æneid.
Sen. lib. de
provid. c. 3.
Ips. meth.

Itane seræ, cum sagittis sauciantur sua norint pharmacum fronte nascantia? & nostræ desit agrimoniam medela? Hæc ipsa cogitatio, si paullò sit attentior, de sagittis Domini citò transiit præfians pharmacum est, quid enim dolorem omnes magis mitigat, quàm illud serid cogitarum
— dabit Deus his quoque finem.

Quem excipiet Æternitas non finienda. Annaus philosophus Mæcenatem in plumis patientem, & miserum in cruce pendentem conferens: Mæcenati, ait, somnus per lymphoniarum cantum, ex loquino lenè resonantium quaritur. Sed mero se licet sopiat, & mille voluptatibus mentem anxiam fallat: tam vigilabit in plumâ quàm ille in cruce. Sed illi solatium est, pro homine (nos dicamus, pro Christo) dura tolerare, & ad causam à patientiâ respicit: hunc voluptatibus marcidum & felicitate nimia laborantem, magis his, quæ patitur, vexat causâ patienti.

Animus agrimonia tabescens, voluptatibus nunquam ex solido sanabitur. Turbatæ menti maximum solatium est pro Christo dura tolerare, & post celebrem mali finem, voluptates expectare æternas.

Turbatæ
mentis
solatium.
Aug. 10. 10.
serm. 190.
de Temp.
ante med.
mibi pag.
298.

Ergo duremus, in vicino est beata ÆTERNITAS. Quæcumque dura & molesta, quæcumque gravia & horribilia, quæ quisque patitur in hac vitâ, ut Augustinus docet, in comparatione æterni ignis, non tantum parva, sed nulla sunt. Suum hæc omnia jam finem propiciunt; nullo claudetur sine Æternitas.

§. III. FACES.

3. Facies.
Paupertas
virtutis in-
fitum. n-
tū est quo
Deus va-
riè utitur
in scholâ
patientiæ.

Accensæ FACES, Paupertatis symbolum sunt. Paupertas efficax virtutis instrumentum est, modo nanciscatur hominem, qui eo possit uti. Variè Deus hoc instrumento utitur in Patientiæ gymnasio. Sunt, qui eo paupertatis redacti, ut nec pane quidem sat fami suæ mederi possint: Sed nec manu parare victum queunt: digni prioribus miseratiõis. De his illud Diogenis sumendum: Paupertas non parva ægritudo est. Alii difficultate domesticâ laborant, quibus fame potior est pudor, verecundi pauperes. Non minus quàm priores digni miseratiõis. Alii ex egestate quidem pauperes sunt, sed non minus ignavia: mendicitate non difficulter emergerent, si prius ex ignavia. Laborem fugiunt, ideo in mendicitatis calles incidunt, otiosi malunt, quàm non esurire. Alii strenuè quidem laborant, sed domesticis malis impediti egestatem non effugiunt. Sunt quos opulentos putes, sed penè animam debent, æs alienum grande conflagrant. His optimè dixeris: Dives est, qui obærat non est. Sunt qui sibi ipsis videntur inopes, cum tamen non tam inopiã laborent, quàm avaritiã: victus iis non deest, sed ei pompam etiam adjungere cuperent; non tantum esse ac vestiri, sed edere lautè, vestiri splendide vellent: quos sæpius audias dicere: *quàm multa mihi*

A desunt! Hi non pauperim i, sed penè miserim sunt, quibus sorte suâ non contentis nil satis est. His proximi sunt, de quibus Chrysofomus dixit: *Paupertatis non men reges non effugerunt.* Unde deum sit paupertas, virtutis efficax instrumentum est, modò illo non male utamur.

Chrysof.
homil. 12.
in epist. ad
Timoth.

Verissimè dixit Seneca: *Paupertas nulli malum est, nisi repugnant.* Chrysofomo, Egestas sanitatis mater est. Augustinus paupertatis encomiastes ausus est dicere: *Omnis Philosophiæ magistra nobis inopia est.* Effatum longè verissimum: quidquid paupertatis hostes contra ganniant. Paupertas artium inuentrix, nulli hominum probro est, nisi probroso, ut præclare dixit Basil. in Hexam.

Seneca
epist. 123.
fine.
August.
in Psal. 76.

Paupertatis igne, hisque facibus adurit nos Deus; ut vel dormitantes excitet, vel peccantes castiget & purget, aut etiam constantes muneret. Iam olim id præmonens: *Et convertam, inquit, manum meâ, & excoquam ad purum scoria tuam, & auferam omne stannum tuum.*

Basil. in
Hexam.

Isai. c. 1.
vers. 25.

Rogarat aliquoties per servos Absalon Ioabum belli ducem, venire ad se. Nunquam venit. Quid faceret ergo juvenis regius? Fasti regum recensent: *Cumque secundo misisset, & ille nolisset venire ad eum, dixit servus suis: Scitis agrum Ioab juxta agrum meum habentem messem hordei? Itè igitur, & succendite eum igni.* Haud aliter Deus plurimos, quos aut contumaces habet, aut certè (ni præveniat) contumaciam ostensuros prævidet, paupertatis facibus ad meliora compellit, docetque miterere.

2. Re. c. 14.
vers. 29.

Id porro in Patientiæ gymnasio cum primis discendum, ne paupertas res minimè mala, nobis sit malum, eâ male utentibus. Siracides cautus redditurus: *Propter inopiam, inquit, multi deliquerunt.* Ut edant, mentiantur, fallunt, furantur, pudicitiam prostituunt, conscientiam vendunt. Hi paupertate re optimâ profectò pessimè utuntur.

Paupertate
nò malum
utendū.
Eccles. c. 27.
vers. 19.

Aliter in Patientiæ gymnasio agendum discipulis, quæ facibus inopiæ aduruntur. Quivis illorum dicere possit: *Ignem me examinasti, & non est inventa in me iniquitas.* Porro extrema omnia toleranda, quàm Deus ostendit: *Melius est mendicare, quàm rapere.*

Psal. 17.
vers. 3.
Chrysof.
homil. 71.
in Matth.
Ber. ser. 16.
in Ps. Qui
habitat. no-
te su. mibi
pag. 559.

Bernardus calido ad penuriam affectu: *Bonum mihi, ait, Domine, tribulari, dummodo ipse sis mecum, quàm regnare sine te, epulari sine te, sine te gloriari.* Bonum in tribulatione magis amplecti te, in camino (Paupertatis) habere te mecum, quàm esse sine te vel in celo. Quid trepidamus, quid cunctamur, quid refugimus hunc caminum? *Sævit ignis, sed Dominus nobiscum est in tribulatione.* Si Deus nobiscum, quis contra nos? *Ut ergo Paupertas nemini noceat, illud animo altissime imbibendum, omnem inopiam à Deo nobis immitti Bono nostro: ut excoquatur ad purum scoria nostra.*

Isai. c. 1.
vers. 25.

Quemadmodum si quando mater filiolum suum purpureâ togulâ vestitum in domus arcam discursantem ac ludantem, & contra eum Africanos gallos & gallinas (Meleagridas) passis alis erectisque cristis insurgentes cernat, mox in arcam devolat, & puerulum harum avium iræ subducit, eumque amiculo rubro, cui Meleagrides irascuntur, quantumvis flentem exiit, idque parvuli bono facit, nec stultis lacrymis movetur: fleat puer, modò imminens malum exat. Ita nos Deus sæpissimè deest, facultates adimit, penuriam premit, sed Bono nostro. Hac enim unâ ratione malis plurimis, & cacodemoni jam imminenti, & insidiantibus vitis subtrahimur. At nos infantes vociferamur, ploramus, ac querimus necessaria nobis subtrahi, ad extremam mendicitatem adigi. Quid, o infantes stolidi, quid ploratis, quid querimini? Bono vestro hæc omnia sunt. Opes non adimeret Deus, nisi prævideret eas vobis plurimum nocituras; in egestatem non deduceret, nisi ab æterno prænosset, vos aliter celo non potituras.

Facultatū
amissione
nos à vi-
tutis sub-
trahimur.

Has

Has igitur curas amantissimo patri, imò & matri providentissimæ reliquit. Sed quisquis tam invitè pauper es, quæso te, patere tuis iterum objectionibus respondeam.

Paupertas, inquis, intolerabilis mihi videtur. Certè tu illi potius, quàm illa tibi.

Defror & contemnor ab omnibus. Modò non à Deo; oculi eius in pauperem respiciunt.

O beati divites & opulenti! O misera beatitudo! nam opum collectio plena laboris; possessio plena timoris; amissio plena doloris est, divitiæ cum amantur inquinantur, cum agitantur, onerantur; cum minuuntur, cruciantur.

Quid miserius mendicatur? An fortè nescis, nemini non notissima? Lazarus mendicus à morte in sinu Abraham; dives epulo, in medio gehennæ collocatur. Illum Angeli in limbo; hunc diaboli sepeliunt in inferno.

Qui pecunias habet, omnia habet. Imò nihil habet, si virtutem non habeat, quidquid facere potest erinacem, tecum est. Divites cum dormiunt, nihil seculum auferet: aperiet oculos suos, & nihil inveniet.

Postumus etiã in divitiis esse pauperes. Certè magnus est ille, qui in divitiis pauper est, sed longè securior est, qui caret divitiis.

Heu quàm arca mea inanis est, & vacua? Quid ad arcam respicis? Conscientiam attende: sat dives est, cuius tranquilla conscientia est.

At necessaria mihi defunt. Fortassis tibi deest industria parandis necessariis? Natura minimum petit: sed animus & oculi sunt insatiabiles. Nam cupiditas nihil satis est, Naturæ satis est etiam parum.

Pauper ubique jaceret. Res honestissima est, leta paupertas: Cuicumque cum paupertate bene convenit, dives est. Non qui parum habet, sed qui plus cupit, pauper est.

Paupertas tam mihi quàm aliis plurimum obest. Nec tibi, nec aliis quidquam obesse, nisi paupertas vestra non ex inopia, sed ex stitio eriretur.

Paupertas in rebus omnibus me impedit. Dic, Provehit: Si vis vacare animo, aut pauper sis oportet, aut paupere similis. Non potest studium salutari fieri sine frugalitatis curâ: frugalitas autem paupertas voluntaria est.

Quidquid dicas grande malum est paupertas. Da verbo veniam, obsecro, si te mentiri dicat Seneca, qui testatissimè affirmat, Nihil mali esse in paupertate, modo quis nondum pervenerit in insaniam omnia subvertentis avaritiæ.

Ecquid videtur vobis, ô pauperes, quicumque estis, de hoc tali patre? Videt is panem in manu filiolî, simulque observat insidiantem pani molosseum, jam jamque admorsurum pueri digitos. Atque ideo mox panem eripit infantulo, idque prudenter, non invadens cibum, sed præcavens dampnum. Deus subsidia vitæ subtrahit, non ut fame perimat, sed ut à vitiis abarceat. An non illinc plerumque virtus exulat, ubi generaliter estur ac bibitur, largè dormitur, otiose dies ducitur; hæc certè vitia in regno sunt.

Ergo beati pauperes, qui paupertatem non reluctando, virtuti amicissimam faciunt. Eò generosa vox Pauli spectat: Que mihi fuerunt lucra, hæc arbitratus sum propter Christum detrimenta.

Nemo Deo dignus, quàm qui opes scit contemnere. Et verò dives est, cui bene cum paupertate convenit. Hinc optimè dixit Diognes: Paupertas virtus est, que per se dicitur. Res in aperto est: divitiæ innumeros, qui has spinas tractet, & conscientiam non lædat? Sola paupertas ab hoc veprete non lauciat. At paupertatem non horret, qui beatam immortalitatem aspirat. Nam, ut verè Gregorius: Qui quis, ait, in solo delectatur.

no æternitatis signatur, nec paupertate contestatur, nec adversitate qualifatur.

§. IV. SERTVM STRAMINEVM.

Mne genus strifionum, contemptus ac ludibrium significat. Tam sava hoc discipulis animadversio est, quàm asis levis videtur. Fit subinde in scholis, ut magister puerum virgas manu tenere, certòque loco stare jubeat. Hoc puero grandius supplicium est, quàm decies virgis percuti. In Hispanis pileus chartaceus ad rogum ducendis imponitur in ludibrium. Sic Orientis Imperator Andronicus, alio in sertum contexto redimirus, & scabioso camelo impositus, miserimam triumphi specie per urbem ductus est.

Contemni, irrideri, ludibrio haberi, humana superbia inter poenas omnium gravissimas numerat. Hoc è stramine sertum, merum aliquibus plumbum, acutissimis clavis undique confixum creditur; aculeatissimus videtur erinaceus. Nihil enim reque horremus ac pudesceri ignominia notari aut cogi coram aliis erubescere. Hoc morte ipsa sæpe gravius videtur. Hinc plurimi reorum seipfos in carcere necant, ne in spectaculum aut ludibrium producerentur.

Supremo die, quo omnium sæculorum mortui reviviscunt, damnato magis quàm inferorum incendia torquetur, cogi se sistere Orbi, aspici, iudicis voce ac digito notari, oculis omnium devorari. Hinc illorum despegatissimæ voces ad alta collum & prærupta montium. Tunc incipient dicere montibus: Cadite super nos; & collibus: operite nos. Mjrtius illis videbitur, horribili montium mole sepeliri vivos, quàm cogi tribunal affistere, fatalem sententiam excipere, à beatis omnibus Dei hostes proclamari.

ReX Hebræus Saul, hominis ex asse nequam nobile specimen, ubi rerum omnium jacturam, à Samuele denuntiata, ubi regnum perditum. Dei gratiam amissam, seipsum à Deo exactoratum, deplorata omnia inaudisset, illud unicum sibi retentum cupiens: Sed nunc, inquit, honora me, coram senioribus populi mei, & coram Israël. Adeo rebus desperatis, hoc unum exhorruit, non amplius honorari.

En ut Saul instar struthiocameli calamitates maximas velut ferrum concoquere possit; sed in re, ut videri potest, minimâ succumbat: Serto stramineo notari acerbius morte judicatur. Quæ demum istorum causa? Superbus erat. Ad superbiam contumendam, in Patientie gymnasio, nihil aptius quàm Sertum Stramineum. Hoc vitæ omni arrogantie deprimentæ nobilissimum instrumentum est. Non potest altos spiritus non submittere, qui hoc sero redimirus est, nec tamen reclamatur & indignatur.

At videte semegregiam: Nos quidem summissi, ac nostro nomine Humiles appellari cupimus, & submissiõnem sui que despicientiam canes, ejus & angue odit. Panem omnia nobis tolerabilia videntur, si removeatur ignominia, quæ vel sola solet opprimere aeternitatis; sed superbos, & nondum domitos. Modò abfit Stramineum Sertum, cetera omnia, prout nobis vanè blandimur, toleraturos promittimus. Stultissima persuasio. Et Cassianus hanc refellens: Voluntas, inquit, Castissima absque castigatione carnis, castimoniam corporis oblinere, sine collat. vigiliarum labore, cordis acquirere puritatem: cum requie carnis spiritualibus virtutibus exuberare; absque ullius exasperatione convicii, patientie gratiam possidere; humilitatem Christi, sine honoris mundani exercere jacturâ; Christo cum hominum laude ac favore servare. Rem verbo dicamus: Humiles esse cupimus, sed sine Humilitate. Modò Stramineum sertum non nostro capiti gestandum sit.

Hic utiquam superbiæ parcendum; nec ullius capiti sertum hoc stramineum magis quadrat, quàm qui

Psalm. 10. vers. 4. Bern. de Convers. ad Cleric. c. 12. & de quinque negotiationibus mihi pag. 174.

Job c. 27. vers. 19.

Sen. Consol. ad Helviam cap. 9. post mod.

Philip. c. 3. vers. 7.

Divitia, Christo sp. no sunt.

4. Stramineum sertum.

Vide Confidera. Altera. Confid. 5.

Superbia humana contemni, irrideri inter poenas gravissimas numerat.

Luc. c. 23. vers. 30.

Saul hoc unum exhorruit, non amplius honorari.

Idq; acerbius morte judicatur.

Humiles videri cupimus sine humilitate.

c. 12. in initio.

qui illud maxime recusat, huic omnino diadema hoc convenit. Eleganter & erudite Seneca: *Vnde possum scire, inquit, quantum adversus ignominiam, & infamiam, odiumque populare constantia habeas, si inter plausus senescis si te inespugnabilis & inclinatione quantum mentium pronus favor sequitur.*

In religiosorum hominum edibus Lectorem mensae unica subinde vocula Reperi, plus excruciat, quam omnis alius religiosae disciplina rigor. Atqui luculentum hoc indicium est abstrusae superbiae, quae nihil unius vult quam videri errasse, aut juberi erubescere. Hinc plures tam doctrina quam sui desipientia illustres viri, cum praevidentes ut cenantes legendo pascere, studio nonnullas voces perperam pronunciarunt, ut ipsi suam erubescere insidiam monerentur.

Martinus Delrius parentibus nobilissimis oriundus (quis fuerit vir iste, tot ipsius libri loquuntur) ubi Theologiam aliquot annis apud Eburones professus, Tornacum ire iussus est, ut ex legibus quibus se voto obligat, non nihil temporis ad quietem sacrarumque commentationes a studiorum tumultibus subduceret. Hic ille iterum philosophum Theologumque exuens, inter religiosos tyrones abjectissima quaeque munia obiit, & etiam ambulat. Lacera interdum & squalida lacerna indutus economum comitabatur; & quae ille in foro emerat, per mediam urbem spectante omni populo, ad Collegium deferrebat. Senatosius & Censorius bajulus, aliis admittantibus, aliis vicissim illudentibus. At ille *Stramineum* hoc *Sertum* non exhortuit, non rejecit, imò decorum sibi credidit. Post annos complures in Societate *IESU* positos, post cathedras Philosophiae, Theologiae, Concionum cum magna laude diu administratas, id unum praereliquis, domesticis omnes in eo stupebant, tantum virum, oculis caligantibus, & penè caecutientibus graviter & prompto libentique animo, dum alii mensae affideret, stantem aut in loco anagostae solito incommode sedentem, librum aliquem pium de mote praerogere, & ad alterius arbitrium accentus & tonos vel invertere, vel dirigere. *Stramineum sertum* Delrius obviis unis amplexus, hoc unum in seipso erubuit, si vel fenex erubescere noluisse.

Idem beatus Lanfrancus fecit, vir omni litteraturae egregie imbutus. Hic cum in cenobio lectorem mensae ageret, & ab antistite illiterato, idque contra Grammaticae leges repetere lecta juberetur, promptissime repetiit, & pronuntiavit omnia, ut iustus fuerat. Ornamento scilicet, sibi duxerat *Stramineum* hoc *Sertum*: nec pudebat optimum virum, Christi causam pudore affici. Idem fecit beatus Aloysius Gonzaga, ut res gestae ipsius testantur.

Cum semel animum virtus induverit, undique invulnerabilem praestat: nec dolor Nullus, nec ignominia laucabit. Num tu putas hominem divina voluntati verè devotum, ignominiam moveri posse, qui vulgi opinionibus jam secessit, qui suum honorem omnem iam in Christo reposuit? Plus etiam quam ignominia, est mors ignominiosa. Hoc tamen tot millia sanctissimorum martyrum eodem vultu adierunt, quos alii diademata & purpuram admittunt. Rex ipse martyr, Christus, mortem longè ignominiosissimam vel ideo etiam tulit, ut doceret suos non refugere ignominiosam pati, sed facere. Nemo suavitius ab alio contemnitur, quam qui seipsum prius contemnere didicit.

Verus sui ipsius contemptor contumelias has omnes infularum loco habet: & tum denique sibi plurimum applaudit, & gratulatur, cum largissime irridetur. Siquidem ea denique vera est gloria, pro Christo contemptum & probra omnia minima maxima, & equanimiter tolerare. Discipuli Christi stipulis prius aut spinis coronantur, quam auro & gemmis.

Tom. II.

Rex David Amalecitas infecutus servum Aegyptium fame & morbo penè confectum in campo reperit, cumque de patria domos, gente accuratius interrogavit. At ille: *Puer Aegyptius ego sum, inquit, servus viri Amaleciti: dereliquit autem me Dominus meus, quia egrotare cepi in desertis. Hunc David exacto iurejurando in comitem adiecit. Hec secum beatus Gregorius expendens: Hos, inquit, eligit Deus, quos despicit Mundus, quia ipsi despectio hominem revocat ad seipsum. Stramineum sertum neminem damnosam afficit ignominiam nisi superbum & impatientem.*

Executus igitur (ut beatissimus Paulus hortatur) Executus ad Christum IESUM extra castra, improprium ipsi parti aures. Ad cruentum Christi in cruce solum ducem habemus Paulum, qui hortatur sequi. *Per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam, ut se lactores & veraces. Comites in eadem hac via innumeros habemus fortissimos heroes, qui ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres. Ut coronam adipiscerentur auream, toleranter gestarunt straminea. Nondum felix, nondum beatus est, qui contemni & irrideri nescit.*

§. V. BACILLI.

Humanae miseriae quotidie vitam vellicantes Bacillis repraesentantur. Nunquam profecto deest, quod patiamur: dum stamus, dum sedemus, dum ambulamus, dum edimus, bibimus, quiescimus, innumerae sese molestiae ingerunt; cum incommotis nostris quotidie rixamur. Dicit potest: in hoc gymnasio magister nunquam bacillos de manibus ponit. Vix ullus est mortalium, cui non quotidie molestiarum aliquid tolerandum. Sed pleraque ista propter quae indignamur, offendunt non magis quam laedunt.

Religiosissimi Thomae illius verba neminem non spectant. *Miser es ubicunque fueris, & quocunque te verteris, nisi ad Deum te converteris. Dispone & ordina omnia secundum tuum velle & videre, & non invenies nisi semper aliquid patitur aut invide. Convertere te supra, convertere te infra, convertere te extra, convertere te intra: & in his omnibus invenies crucem: & necesse est te ubique tenere patientiam, si internam vis habere pacem, & perpetuam promereri coronam.*

Haec miseriae licet tolerari faciles, quia tamen quotidiani census sunt, meritum misericordiae augent, modò Dei causam toleretur. Ludovicus Blotius optime docet, non esse minimum quid, molestiam vel minimam pro Deo toleratam.

De omnibus his talibus & molestiis & miseriis illud verissime pronuntiatur: *Onerosum, sed meritorium: modò is qui patitur, pro Deo patitur, & animo volente. Nam, ut Augustinus loquitur, Discutit Deus, quid quisque voluerit, non quid potuerit.*

Abigail seminarum prudentissima, eum omne genus esculentorum ferret placando Davidi, munus hoc insuper egregia oratione commendans. *Erit anima Domini mei, custodita quasi in fasciculo virginitatis, apud Dominum Deum tuum.* Potè inimicorum tuorum anima rotabitur, quasi impetu, & circulo funde. Hic sapiens herois illustrissima comparatione dixerit vivendi rationem, quam improbi probique tenent, praesertim in tolerandis vitae miseriis. Bonae mentis homines instar recentium florum sunt, quos olitor paulò ante decerpit, & ne distulerit, in fasciculum colligavit filio. Flores hi arcte quidem stringuntur, clamore, si ferias, ut possent, testaturum suum dolorem. Verùm hac ratione flores cõjuncti manent, & diutius vivunt affusa aqua, veatur.

Hoc florum vinculum, quotidianas miseras interpretor, quae si non suavitius, certè purius docent vivere. Res exemplo monstratur: Esurio: Ut ergo fami optuler, coci benevolentiam ambio. Sitio: Sed cellarium agere non placet, ergo famuli operam adhibeo. Vestis indigeo: At suere non possum, ego sartoris industriam quaerò. His indigere, miseria quidem est, ac

B

fac non.

Seneca l. de Prov. c. 4. post inii.

Martinus Delrius serui stramineum non exhorruit.

Idem Lanfrancus fecit.

Animus virtute induratus invulnerabilem se praestat.

Christus cur mortem ignominiosam tulit.

1. Re. c. 30. vers. 13.

Gregorius in Evang.

11. h. c. 13. vers. 13.

1. Cor. 1. 6. vers. 6.

Bacilli.

1. mit. Chr. lib. c. 2. in. 1. & 1. 2. 10. nu. 3. & 4.

Blos. in stit. spirit. c. 2. proprius finem.

Augusti in psalm. 81. prope finem.

1. Re. c. 25. vers. 29.

Probi ut flores astringuntur per miserias, ut conferas cõjuncti manent, & diutius vivunt affusa aqua, veatur.

fic non nihil humanior fio, & alienâ operâ devincior ad amandum. Si essent qui neminis egerent operâ, neminem vel mitiore verbulo dignarentur. *Sic anima proborum custodia est velut in fasciculo vivendum.*

Improbi autem ut lapides in fundâ rotantur ut abiciantur.

Psal. 87.

vers. 6.

Glossa Or. anarita.

Longè dissimilima ratio est improborum. Sentiant quidem miseras quotidianas & ipsi, sed eos esse lapides dixeris, quos funda rotat quo longius projiciantur. Nolunt improbi legibus stringi, laxissimam ambiant libertatem, cupidines suas follici se sectantur, nec arceri se sinunt à suis delictis. Itaque in fundâ jacent non ligati, sed rotantur huc illuc, in omnes nequitie species vagi. Tandem post torpetulantia gyros excutuntur, Repulsi sunt de manu Dei.

Quapropter, ut vetus interpres loquitur, Fasciculus astringitur ut conservetur, lapis in fundâ ponitur, ut abiciatur. Singuli secum despiciant, quâ ratione quotidianas miseras ferant, an ut flores ligati, an ut lapides rotati.

Rex crucifixus Christus, ad portandam Crucem in vitans, non annuam, non mensuram, nec unius hebdomadis, sed quotidianam crucem ostendebat, & teste

Luc. e. 9.

vers. 23.

Lucâ dicebat ad omnes: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suâ quotidie, & sequatur me.*

Chrylstonio valde assentior, qui vitam nostram onerariâ navi, quæ adverso flumine trahitur, simillimam esse dixit. Cogita turbas, tumultum, miseras in hac tali nave assiduas. Hic clamores perpetuos diu nocturneque audire cogis: hic somnus brevior & turbator: hic cibus nauticus, & qualis in ipso navigio incommodè coquitur: hic progressus navis morosus & testudineus: hic perpetua & alia ex aliis molestiæ oriuntur: jam funis rumpitur, jam carina saxo illiditur: jam equus concidit, jam ex equo auriga decedit, jam nauticus explorator periculum incidit: modò navis offendit & in vaso hæret, & quia in ejusmodi navigiis plerumque multum vini vehitur, doliarium victor semper aures obtundit, dum dolia munit ne rimas agant, aut musto rumpantur: cum in navi aliquantula quies foret, è cælo turbæ sunt: jam præceps nox hæere cogit, jam procellosus ventus jubet sistere, jam pluvie, jam foedissimæ tempestates alia aut morari, aut tardius progredi volunt. Hic nunquam deest, quod molestum sit. Talis omnino vita nostra est, assiduis miseris plena, nunquam non ingerit quod pariamur. *Adverso flumine, ait Chrylstonius, in calum navigamus, & tu queris, ne qua tibi difficultas occurrat.*

Quotidianas ergo molestias non nisi quotidiana vincet patientia. Vnusquisque tollat crucem suâ quotidie.

Hic plurimum promereri licet non tam difficultate tolerandorum, quàm assiduitate. Recto pietatis sensu Mathois abbas dicere solebat: Malo aliquod leve opus & continuûm, quàm grave quod citò finiatur. Non minus patiens est censendus, qui quotidie suam patientiam velut ad palum exercet, quàm qui grandia fert onera, sed raro. Imò sit quandoque ut magna vincamus, & in minimis succumbamus: injuriam gravem ferimus, & pulci aut muscæ impatientissime irascimur. *O passi graviora!*

Pelag. libel. 107. n. 11.

Virg. lib. 1.

Æneid.

Narrat Dionysius Carthusianus, sui Ordinis tirorem principio alacrem, & ad omnia præptum, paulatim cepisse lassescere, & inter onera numerare, quæ initio facillima videbatur. Illud præcipuè religiosum juvenem vexabat: niger ei cucullus, ut tironi, ferendum erat, hunc ille iniquissimis oculis intueri, & trabalem crucem credere, quod aliquem neminem fatigavit. Fuit ut huic juveni promeridianâ somnâ conciliaret altissimi silentii quies. Dum dormit, somniat Christum cum prægandi cruce per cenobii ambulacrum incedere, & ascensum moliri per scalas, nec tamè progredi posse, ob immodicam crucis molem. Igitur ille ipse tiro, qui hoc somnabat, visus est sibi accurrere, & ad-

A juvare velle laborantem. At eum Christus torvè inueniens: Et tu, aiebat, impatientissime, in meâ mihi ferendâ cruce sis auxilio? Tuam portare nequis, & alios juves? Evigilavit tiro ad has voces, & respuit, robustiora patientiæ præcimina daturus.

Idem nobis frequenter venit: ardua quandoque perferimus, & à minutis jacemus victi: Tironi illi dixissentus: Quid hoc vestimenti genus te cruciat? cucullus, quem horres, ater quidem est, sed levis est, & pro ritu familiæ, quâ amplexus es, tironibus omnibus gestandus. Dicamus hæc talia, obsecræ, & nobis ipsis: Famies, sitis, frigus, æstus, malignum cælum, molesta statio, injucunda ambulatio, plena tædii fatigatio, importuni amici, turbætes liberi, ignavi famuli, uxor iracunda, miseria sunt non antæni coloris, sed facilis patientiæ: modò eas velimus ferre non repugnantur, ipsâ ferendi assuetudine molliuntur, & superantur.

B Bacilli sunt, non trabes, & eò plerumque minus feriunt, quò ferient crebrius. Eruditè hic submonens Tertulianus: *Abstine à servo Christi, ait, tale inquinamentum, ut patientia majoribus tentationibus preparata in frivolis excidat.*

Tertul. l. de Patient. c. 8.

DEVS Davidi regi amantissimè pollicitus: *Ego ero, inquit, ei in patrum, qui si iniquè aliquid gesserit, arguam eum in virgâ virorum, & in plagis filiorum hominum.* Nimirum ut pater aut præceptor discipuli manum ferulâ solet increpare: levis ictus, & brevis dolor.

2. Reg. c. 7. vers. 14.

Hæc DEVS virgâ virorum, & plagis hominum, miseris inter homines non ignotis corrigit, ne paternâ labante disciplinâ exleges simus, in omne flagitium animosi. Tunc enim peccandi crescit audacia, cum metus demitur dandi poenas. Ideo Sionis Rex: *Virgâ tua, inquit, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.* Fallus se filium errantem, agnovit patrem leniter castigantem.

Psal. 23. vers. 4.

Eruditè dixit Seneca: *Non sentire mala sua, non est homini: non sentire mala sua, non est viri.* Elurire, algere, sitire, ceteraque vitæ molestias subire, onerosum quidem, sed tamen meritorium. Pergamus hæc tolerare. Hic etiam à luctâ non gravi sperandum est præmium immortale.

Sen. de Consol. ad Polybium. c. 36.

CAPVT V.

Alia quinque genera pœnarum singillatim etiam exponuntur.

Festivum apologum recensens Suidas: Abies, inquit, & Rubus jurgio contendebant. Abies Rubo, Rubus Abieti multa exprobrabat; ad graves etiam verborum contumelias descendebant. Tandem Abies: Quid multis, inquit, opus est? Vltimû tuum hospitium est furnus, aut fornax, neque enim ad aliud quidquâ usi es, quàm ut igni te ipsum subicias in pabulum. Hoc te fatum manet; hic tibi locus debetur; ab igne demum devorandus es. Ego quidè, neque enim nego, darius tractor, ferro succidor, ad molam ferrariam deventor, dentes ferratis dividor; exinde fabris dolanda & secanda trador, hic etiam pelle meâ spolior: hæc tamen omnia mihi honori sunt & laudis, nâ ex me sedilia, domus, navigia, templa fiunt; ubique sum ului.

Hæc vera (sic loquar) in Orbe fabula est. Hoc discrimine improbi probique vivunt; illi ut rubus demum in flammâ abripientur, isti ut abietes rectæ in altum cælo crescunt. Variè quidem afflictionis ferro fauciantur, deiciuntur, circumsecantur, fortunis ut pelle spoliantur. Sed non refert, sic ad ædificium cælestis aptantur, rubis ad ignem destinatis: Abietes dum leguntur ferro, poliuntur, ut jam supra demonstravimus. Et istius quidem polituræ quinque instrumenta, *Virgæ, Sagittæ, Facies, Serum stramineum, Bacillos* explicatè proposuimus. Addimus nunc quinque reliqua, *Laqueos, Fustes, Pallium, Flagra, Saccum*, uirgam in Patientiæ gymnasium supellectilem, cuius singulas partes exponemus.

S. I. LAQVEI